

Sis ciutats del Vallès Oriental impulsen el català al comerç amb un pla d'accions estratègiques i formació

written by David Folch | 26 de juny de 2024

El secretari de Política Lingüística i president del Consorci per a la Normalització Lingüística, Francesc Xavier Vila, i la regidora d'Educació, de Serveis Socials i Gent gran i presidenta del Consell de Centre del CNL del Vallès Oriental, Isabel Llorente, han presentat el pla d'acció Ofercat per promoure l'ús del català al comerç a sis localitats del Vallès Oriental, que impulsen conjuntament la Secretaria de Política Lingüística, el Consorci per a la Normalització Lingüística i els ajuntaments de Granollers, Mollet del Vallès, Cardedeu, Sant Celoni, Caldes de Montbui i la Garriga.

Entre d'altres accions destacades, el Pla inclou accions de formació als establiments mateix. En la seva intervenció, Vila ha afirmat que: "El comerç és una activitat bàsica de la vida quotidiana i té un paper fonamental en la construcció d'una societat cohesionada, oberta i integradora. Garantir la disponibilitat lingüística en català en el comerç no és només un dret reconegut al nostre marc legal, sinó una aposta per la qualitat del servei i un acte de responsabilitat social corporativa".

Per la seva banda, Llorente ha afirmat que: "El coneixement de la realitat és indispensable per teixir aliances al voltant de les polítiques lingüístiques que cal desplegar; aliances entre administracions i aliances amb els comerços pels quals diàriament passen moltes persones com a usuàries i

consumidores dels serveis o productes que ofereixen. El compromís del món local és clau i necessari per garantir, per exemple, que els comerços de nova obertura rebin informació sobre legislació lingüística i els serveis del Consorci”.

El pla que ha exposat la directora del Centre de Normalització Lingüística del Vallès Oriental, Pietat Sanjuán, comptarà amb la col·laboració dels agents econòmics locals i incidirà en l'ús del català en l'àmbit comercial amb accions formatives, informatives i de sensibilització. El pla impulsarà accions específiques en àmbits com l'hostaleria o la restauració i posarà èmfasi en els establiments que presentin els dèficits lingüístics més significatius.

Entre les línies de treball d'aquest pla destaca la de “Comerços aprenents”, que s'adreça específicament als comerços lingüísticament més deficitaris pel que fa a l'ús del català. Consisteix en la realització d'un total de 10 sessions de formació elemental de llengua catalana al mateix comerç a càrrec d'un tècnic del Centre de Normalització Lingüística. Això permetrà que el personal que es formi pugui començar a adreçar-se als clients en català en interaccions senzilles. També es proporcionarà informació sobre les vies presencials i en línia per aprendre català, es divulgaran els ajuts existents per a la introducció del català a les empreses i s'informarà dels drets i els deures lingüístics.

Albert Fabà, tècnic del Consorci per a la Normalització Lingüística, ha iniciat la sessió amb els resultats de l'estudi Ofercat 2023, que ha servit de base per l'elaboració del Pla Ofercat 2024 que s'ha presentat avui.

Índexs d'oferta de català baixos a Mollet del Vallès, intermedis a Granollers i Caldes de Montbui i alts a Cardedeu, Sant Celoni i la Garriga

Segons les dades del darrer estudi Ofercat (2023), l'índex d'ús de català supera els 50 punts sobre 100 a la retolació

principal i informativa dels comerços de les 6 poblacions estudiades. L'indicador d'oferta de català a la retolació principal va des dels 65 punts a Mollet del Vallès fins als 84 punts a Cardedeu i Sant Celoni passant pels 81 punts a Caldes de Montbui, 79 a la Garriga i 70 a Granollers. L'oferta de català en la retolació informativa és més baixa que al rètol principal a Mollet del Vallès (51 punts), Granollers (65 punts) i a Sant Celoni (81 punts) però en canvi és igual o més alta a Caldes de Montbui (81), Cardedeu (84) i la Garriga (82 punts).

Pel que fa a la llengua oral, a la llengua de salutació, és a dir, aquella en què el comerciant s'adreça al client abans que aquest digui res, el català compta amb un índex molt baix a Mollet del Vallès (30 punts), seguit del de Granollers (47 punts) i Caldes de Montbui (53 punts). En canvi, l'ús del català a la salutació és de 72 punts a Cardedeu i Sant Celoni i de 75 punts a la Garriga. Per la seva banda, la disponibilitat lingüística en català, és a dir, l'adaptació al català per part del comerciant quan el client se li adreça en aquesta llengua, se situa molt per sobre de la salutació a Mollet del Vallès (68 punts), a Granollers (75 punts) i a Caldes de Montbui (80 punts). A més, la disponibilitat és de 84 punts a Cardedeu i de 89 punts a Sant Celoni i La Garriga.

Disminució de l'ús en la salutació i millora en la disponibilitat a Granollers i Mollet del Vallès

A Granollers i Mollet del Vallès hi ha dades evolutives ja que al 2016 i 2019 respectivament s'hi va dur a terme un estudi Ofercat. Aquestes dades reflecteixen una caiguda de 5 punts en l'índex d'oferta de català en la retolació principal a Granollers i 12 punts a Mollet del Vallès en comparació amb l'anterior edició de l'estudi Ofercat. Pel que fa la llengua de salutació s'hi registra una disminució de 9 punts a les dues ciutats. Per contra, cal destacar un augment de 9 punts l'índex de disponibilitat en català a Mollet del Vallès i el manteniment de l'índex a Granollers.

L'evolució en els usos lingüístics al comerç reflecteix en bona mesura l'evolució demogràfica al conjunt del país, caracteritzada per una presència creixent de persones nascudes a l'estranger que, en el cas concret dels titulars de comerços establerts Granollers i Mollet del Vallès arriba al 24%. Aquesta dada segueix l'evolució demogràfica del país, en què el 63% ha nascut a Catalunya, el 14,6% a la resta de l'Estat, i el 22,5% ha nascut a l'estranger, segons dades de 2023 del Cens de població anual (Idescat).

Un estudi rigorós de llarga trajectòria

Els plans Ofercat són una actuació impulsada conjuntament per la Secretaria de Política Lingüística del Departament de Cultura i el Consorci per a la Normalització Lingüística, amb els ajuntaments, per millorar la posició del català en l'entorn comercial. Es basen en els estudis Ofercat, que analitzen mitjançant tècniques d'observació l'oferta lingüística del comerç d'una ciutat, concretament la llengua escrita de la retolació de l'establiment comercial i la llengua d'atenció oral dels dependents. A través d'un procediment de mostreig per rutes aleatòries, a les sis ciutats del Vallès Oriental s'ha observat una mostra de 1.600 establiments comercials.

El projecte Ofercat va arrencar l'any 2000, i inicialment va consistir en un conjunt d'estudis per observar de manera sistemàtica l'oferta lingüística dels establiments comercials de Catalunya. D'ençà de 2016, els estudis van ser complementats pels plans d'actuació, denominat Plans Ofercat, que impulsen diverses accions de foment del català. Estudis i plans es repeteixen de manera cíclica a les mateixes localitats cada 4 anys per adaptar-los als canvis socials, econòmics i comercials. L'any 2022 es van reprendre els estudis Ofercat, aturats al 2020 per la COVID-19, i des d'aleshores s'estan intensificant arreu del territori.